

Mint egy nagy család

— A mi szalagunk — mint egy nagy család. Így szoktuk mondani. És én vagyok az anya ebben a nagy családban. Vele jár a felelősség, meg a szeretet. Sokszor lemondtam volna már, legyen más brigádvezető. Két gyermekem van, betegeskedik az édesanyám — megvan a maga gonaja-dolga. De ezek a lányok olyan aranyosan körüluruzsoltak: Marika néni, vállalja tovább! Szeretem őket, kedvesek, közvetlenek, jó munkatársak — hát persze, hogy tovább csinálom. Enélkül már nem is tudnám elképzelni az életemet.

Bárdi Istvánné a Szegedi Ruhagyárban, a négyes teremben dolgozik. Az úgynevezett nadrágszalagon. Több mint harmincan munkálkodnak itt: exportra készítenek nadrágokat. Most épp az angoloknak.

A szalag 15 dolgozója alkotja a Rákóczi-brigádot. Ennek a vezetője Bárdiné. De ahogy beszélgetésünkben meg mások szavaiól megítélhetem: csakugyan „anya”, lelke ő az egész kollektívának.

— Szeretni kell a szakmát, szeretni kell az üzemet, és persze, a jó munkáért járó pénzt is —, ezt szokta mondogatni a többieknek. S amennyire egy beszélgetés alatt meg lehet ismerni valakit, úgy érzem, ennél sokkal többet is „propagál” a maga környezetében ez a csupaszív asszony: az alkotás, a nagyobb tudás, az összetartozás örömeit, Életszereteket.

Kedves, szapora szavú, ősz hajú teremtes. Idén kapta meg a Könnyűipar Kiváló Dolgozója kitüntetést. Sok minden hozzátartozik a lacionáléjához, legfontosabbnak azonban azt érzi, hogy 1950 óta párttag.

Egy kommunista, aki a szocialista brigádmozgalomban teljesít fontos megbízatást, Alapítelnok számít, hogy friss erők, új párttagok nevelőiskolája is ez a mozgalom. Egyikük, a fiatal, barna szemű, mosolygós Balogh Károlyné — így vall erről:

— Igazán sokat köszönhetek ennek a közösségnek. Bekerültem a brigádba, kedvesek voltak, segítettek. Sokat beszélgetünk, vitatkoztunk, jártunk a politikai oktatásra — s egyre jobban érdekelték azok a témák. Úgy éreztem, egy igazi brigádtagnak évről évre többet igyekszik tenni a szocializmus építéséért, a művelődésért, a társaiért. En azért léptem be a pártba, mert úgy gondolom, ott tehetek a legjobbat. S mert imponált az ismerős kommunista példája. Az, hogy Marika néni olyan egyszerűen, és mégis pontosan meg tudja magyarázni nekünk a dolgokat, az összefüggéseket.

A beszédes, szimpatikus fiatalasszony most az új párttagok szemináriumára jár. Legutóbb

arról beszélgettek, hogyan lehet valakiből jó kommunista, hasznos tevékeny résztvevő az alapszervezeti munkában. Balogné mosolyogva mondja, hogy mivel őt az idén soraiba fogadta a hármas alapszervezet közössége, már arra is gondolt, kik lehetnének még tagok a Rákóczi-brigádból.

— Azon vagyunk, hogy minél több párttag legyen közöttünk teszi hozzá, a legnagyobb természetességgel használva a többszám első személyt. S örömmel mondja, hogy nem is egy olyan dolgozótársat tudna megnevezni, aki már megközelíti a követelményeket.

Jelenleg öt párttag van a kis közösségben. S azt hiszem, ezzel függ össze, hogy a brigád egyre inkább megvalósítja, éli a szocialista módon dolgozni, tanulni, élni jelszót. Hogy mind teljesebb, tartalmasabb lesz az életük. A gyárban, művelődésben, szórakozásban s a családban egyaránt.

Balogh Károlyné betanított munkás. De a januárban kezdődő, kétéves szakmunkásképző tanfolyamra már beiratkozott. És utána is szeretne tanulni: 6 év alatt megszerezheti a technikai képesítést.

— Erzsike is itt tanult szakmunkássá — említi a másik, frissen felvett párttagot, Turu Erzsébetet. — Most pedig már első éves a szakközépiskolában.

Fiatalos ambíció, jókedv, szorgalom — ez jellemzi a brigádot, s a nagyobb közösséget, a „szalagszaladót” is egyre inkább. Más-más szavakkal Bárdiné is és Balogné is ugyanazt magyarázzák: összetartást és fejlődést. S nemcsak a termelésben! Mert egy ilyen összeforrott, már az ezüstplakettért versenyző szocialista brigádnál szinte természetesnek vesszük ma már azt a 110 százalékos átlagot, azt a jó minőségi munkát — amit persze mérhetetlen sok izevezet, fáradozás kísér. De például az, hogy a brigádon kívülkellet együtt mentek Nagykorörsre gyárat látogatni, hogy sokszor szoba kerül velük a „miért nem lépsz be a brigádunkba?” dilemma is, mutatja a nyitottságot, a segítőkész kapcsolatok. S nincs harag, ha a dolgozótárs azt mondja: „most az én időm nem adja ki azt a pluszt, amit egy brigádtagtól elvártok”.

Mi minden szoba kerül ennyi asszony meg lány között. Vicedlőnek, évődnek, megbeszélnek, melyik szakállas ki is lehet a most pergő filmsorozatból, véleményét mondanak róla, napihíreket vitatnak meg, a gyári újság legújabb számát — amit várnak, örülnek neki, mert sok információt ad a vállalatról. Róluk is, mert Bárdi Istvánné tollat fogott, hogy valljon a brigádeletről. Jól jön, ha a minőségért jutalmat kapnak, latolgatják a nyereségre.

szesedést, elég szépet várnak. S persze, a családokról is sok szó esik.

Most hirtelenében az jut eszébe a brigádvezetőnek, mikor Balogné beteg volt, meglátogatták. A kisfiú — már hatéves, aranyos gyerek — mesélni kezdett az óvodáról. De hát ő is elég bőbeszédűen mondták a „benti” dolgokat.

— Marika néni — adta fel a versenyt a kicsi, nem csekély lovagassággal —, ha majd el tesszenek mondani a mondókáikat, akkor majd én folytatom.

Bárdiné dicséri a fiatalokat. „Annyit vágyuk őket, de sokszor túlozunk!” Aki sokat beszélget velük, aki velük él, az igazán megismerheti a jó oldalukat is.

— Itt van az én fiam. Nem mondom, hogy egy könnyű gyerek. De tanul, törekszik. En megkaptam a könnyűipar kiválót, ő meg a Szakma Ifjú Mestere versenyben lett első. Jött haza, lobogtatta a papírt: na, Bárdi István mester! Mit szólnak hozzá?!

De nemcsak az otthoni, s nem is csak a gyári családot érzik magukénak. „Fogadott szülei” is vannak — a Kálvária téren, az öregek napközi otthonában. Meg-meglátogatják őket, s az idős emberek is voltak már a gyárban — visszaadni a látogatást. A klubszobában vendégtették őket, jó hangulatban. Nagyon hálásak ezek a megfáradt emberek minden figyelmességért, jó szóért. Bútorhuzatot is varrtak a brigádtagnak — csinosítani a napközi otthont.

Legutóbb az otthon korelnőket, a 92 éves Sándor bácsit köszöntötték virággal, jókívánságokkal.

Ez is egy szál a sok közül, melyekkel a színes, gazdagodó világhoz kötődnek. S ez esetben ők adják a színt és az értékes, meleg emberi szót. A „fogadott szülők” iránti szeretet is azt tükrözi: emberséges emberként keresik helyüket, feladatukat a világban e nagy család tagjai, felelősséggel és tisztelettel közelednek az idősebbekhez is. Éppúgy, mint a gyerekekhez. Hisz szinte valamennyien szülők is, egy vagy két gyermek nevelői. Két brigádtagnak éppen most van születési szabadságuk közülük.

Az ember bonyolult lény. A dolgozó ember sem csak dolgozó — önmagát is alakítja, alkotja közben. Éppúgy a tanuló, az ismereteket szerző is. Így lesznek teljesebb, szebb életet élő emberek a szocialista brigádok tagjai. Együtt küzdve a harmóniáért, a közös célok megvalósulásáért.

Hogyan fejlődik, hogyan alakul, hogyan lesz több tegnapi önmagánál egy ember — erre sokan feleletet találhatnak a Rákóczi-brigádban. Mert a közösség sokirányú hatásában egyre erősebb, sugárzóbb a párttagok segítő, eszméletető, összefüggéseket látató, tudatalakító hatása.

A már említetteken kívül Koczka Károlyné, Farkas Zsuzsanna, Szilágyi Lajosné, Czifra Péterné, Csanádi Rozália, Rakonczai Árpádné, Szalma Vincéné, Treplán Györgyné, Karsai Sándorné, Süttei Pálné, Kiss Józsefné és Keszi Zoltán tartozik a jeles közösségbe. A fentiek csak néhány strófát jelentenek a gazdag brigádkronikából. S bizonyos, hogy ilyen aktivitással ezután még fényesebb lapokat írhatnak a nagy család tagjai.

SIMAI MIHÁLY

Egyszerű igazságok

Márta Istvánék tápéi lakásában rend, tisztaság, kellemes meleg és sok-sok novény. A család öttagú. Az apa géplakatos, az anya a tápéi kultúrnáz gononoka, Irénke elsős gimnazista, Edit hatodikos, a figyelemes kislány, Pista otodikes.

Uzemi vita során azt mondta az egyik munkás: ne is várják tőlünk, hogy mi járjunk a kultúra után. Ha helyünkbe hozzák, ide a gyárba, akkor figyelünk, megpróbáljuk megérteni, élvezni, befogadni. A közmuvelődés szakemberei régen tudják: bár nagyon fontos, de nem alapvető a „ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy a hegyhez”-kérdés a munkásművelődésben. Az sem újkeletű felfedezés, hogy a kultúra termékei iránti érdeklődésnek, a művelődés vágyának és igényének felkeltéséhez nem elég sem a népművelői lelkesedés; sem a kínálatnak, a kultúra termékeinek és a művészet produktumainak megléte; sem a művelődés jogának és lehetőségének deklarálása. Alapvetően és első sorban az ember, a munkásember életkörülményei, az életforma és —mód bizonyos színvonalra határozza meg a kulturális érdeklődés fokát, szélességét és mélységét.

A Márta család élete bizonyíték is, példa is.

Márta Istvánnak nem volt szakmája 1958-ban, amikor házasságot kötött. Sertéstelepen dolgozott, nem járt sehova, nem tanult, nem szórakozott, nem került rá pénz. A katonaságnál látta, jobban megbecsülik azokat, akik értenek valamihez. Itthon beiratkozott egy iv- és lánghegesztő tanfolyamra, maga is megépítődött, milyen gyorsan megérti, amit kell, könnyen tanul.

Kislányunk született, több lett a kiadás. Azt gondoltam, ha már ez a tanfolyam lement, elmegyek egy másikra. Így aztán mozigépész lettem, meg olyan fűró-faragó, barkácsoló ember. Hatvanháromban levizsgáztam a géplakatos szakmából, 66-ban beveztem a gépipari technikumot, estin. A lányom másodikos volt, amikor én elsős — mosolyog még mindig szégyenlősen.

A géplakatos keresete a tanfolyamok és iskolák végzésével párhuzamosan emelkedett, bár felesége akkoriban nem dolgozott, a család életkörülményei javultak. Az áríz után kölcsönt kaptak, akkor épült a két szoba, konyha, fürdőszoba. Tavaly ragasztottak hozzá egy kisebb helyiséget, most az szolgál konyhaként, az így nyert harmadik szoba a nagylány birodalma. A ház kívülről nincs még bevakolva, a bútorokat ezután kell kicserélni, és a fürdőszobába vizet vezetni. A három gyerek pedig tanul.

Nincs okunk panaszsra, én azt hiszem, nem élünk rosszul. — néz Mártáné a többiekre. — Háztartási gépeink vannak, poroszívó, hűtőgép, mosógép. Részletre vásárolunk ezt-azt, ami még kell a lakásba. Tévé, rádió van,

a férjem szétszedi meg összerakja őket. Virágtartót, polcot a falra, ilyesmit maga faorikál. Szeretünk enni, arra megy a legtöbb pénz. Nőnek a gyerekek — tarja szét a karját, majd kérdészem elmondja, nincs családi ünnep, a rántott húst egyszerű, hétköznapi vacsoraként fogják eltüntetni az éhes szájak. Egyébként minden nap főz. Reggel indul a kultúrházba takarítani, egy óra—fél kettő, mire hazaér. Férje mindig délelőttös, délutánjai és estéi szabadok. Kivéve azokat a napokat, amikor brigádprogram van. Vételkedőket, ünnepségeket készít elő, hiszen szocialista brigád vezetője. És kivéve persze hetenként két estét. Hétfőn és pénteken ugyanis az egész család a kultúrházban, helyesebben a moziban van. Márta István a gépész, felesége elvállalta a pénztárt, a gyerekek pedig nézők.

Jól jön az a néhány száz forint, amit a moziért kapunk, kiegészíti a fizetésünket. A férjem 2600-at, én 1200-at keresek. Most havi 760 forint részletet fizetünk. A kosztra körülbelül 1800 kell havonta. A többi... tüzelő, ruha, iskola... mindig kell valami.

Mikor voltak színházban? Vagy moziban, Szegeden?

Csönd ereszkedik köztük. Az asszony a nagylányhoz fordul, az kedvesen, biztatóan rákacsint és Mártáné végre megszólal:

A mozi itt van, a városban legutóbbára akkor voltunk, amikor a Cleopátrát játszották. Színházban voltam egyszer..., de mit is láttam... Irénkém, mondó már, jaj, úgy elfelejték mindent! A férjem nagyon szereti a történelmi darabokat a tévében. Irénkém is nézi, de ő színházba jár, diákberlete van. Az én kedvencem a vígjátékok. Meg az Arany Páva, mert tagja vagyok a Pávakörnek.

Szeretek otthon lenni. A családfő barkácsol délután, ha kell, takarítja a szobákat, gondozza a növényeket. Amikor megkezdődik az adásidő, bekapcsolják a tévét. Majdnem minden meg néznek, a híradót egyetlen napon sem mulasztják el.

Jobb színházat látni ebben, mint az igaziban!

Ide, a kultúra mindig el-megyünk a kiállításra. Eddig legjobban a Nyilassy képei tetszettek.

Még egyszer körbepillantok a szobában: a polcokon könyvek, sok könyvtári, a gyerekek rendszeres olvasók. Mindhárom jeles tanuló. A szülők az újságokat nézik át mindennap, ebéd után. A gyerekek minden nyáron kirándulnak, táboroznak. Márta István egyszer utazott el a szakszervezettel, felesége a néptánc-csoportot elkíséri néha, legutóbb Szekszárdon voltak.

Köszönéskor Mártáné azt mondja:

— Így élünk, így szeretünk, ennyire telik a pénzünkből, időnkből, energiánkból.

SULYOK ERZSÉBET

